

ARCHIVE COPY
Do Not Remove

SATUKU

PRIMER LIBRO DE LECTURA
QUECHUA DE AYACUCHO - CHANCA
Serie Satuku

ARCHIVE COPY
Do Not Remove

SATURNI

PRIMER LIBRO DE LECTURA

QUECHUA DE AYACUCHO - CHANCA

PERU

Año Internacional
del Niño

1979

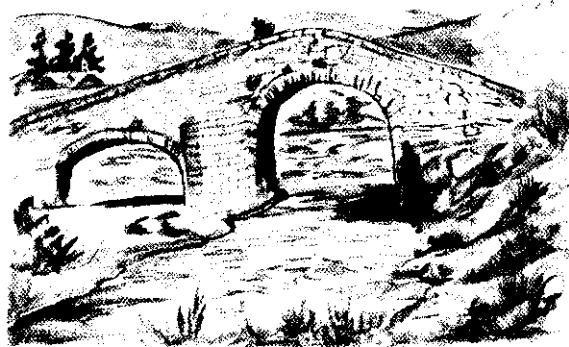
Editores del Quechua

Walter Parado Pacheco

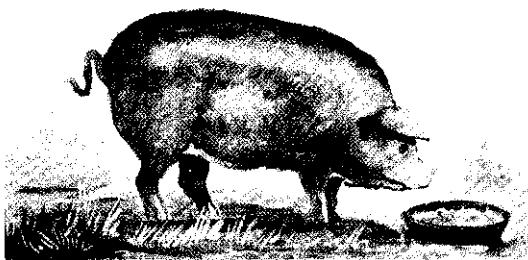
Juan Luya Carrasco

Edición Experimental

1979

chaka

kuchi

ichu

chaka

kuchi

ichu

cha

chi

chu

a

i

u

a

i

u

cha Cha

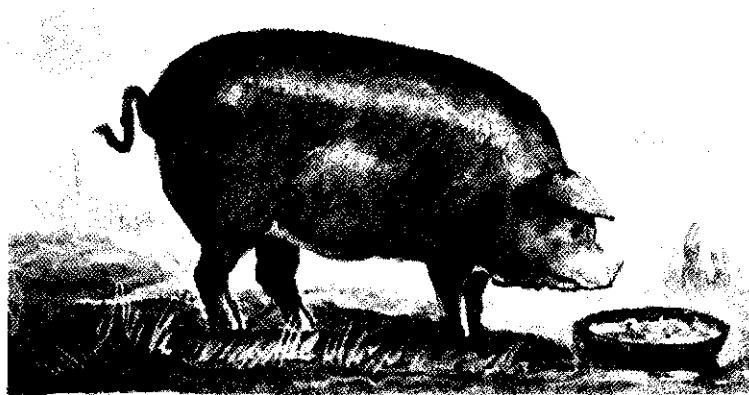
chi Chi

chu Chu

cha chi chu

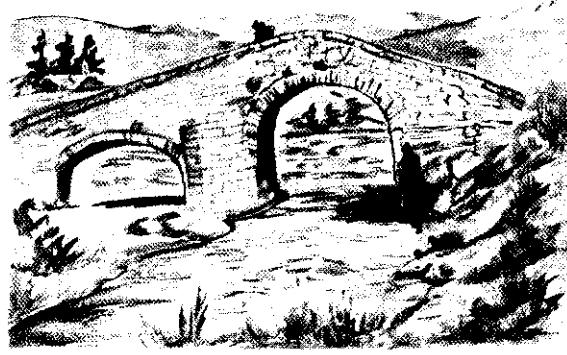
chakachu icha ichuchu

kuchichu icha chakachu

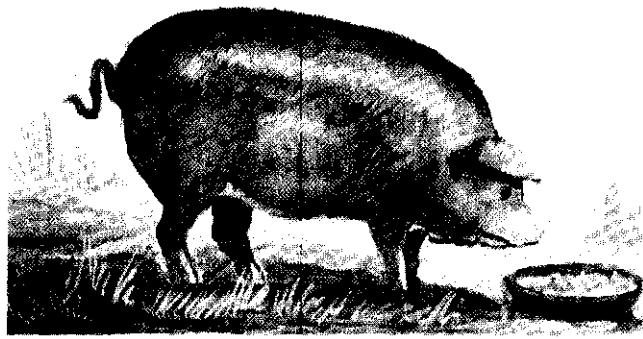
ichuchu icha kuchichu

chaka

piki

kuchi

chaka

piki

kuchi

ka

piki

ku

a

i

u

a
ka

i
ki

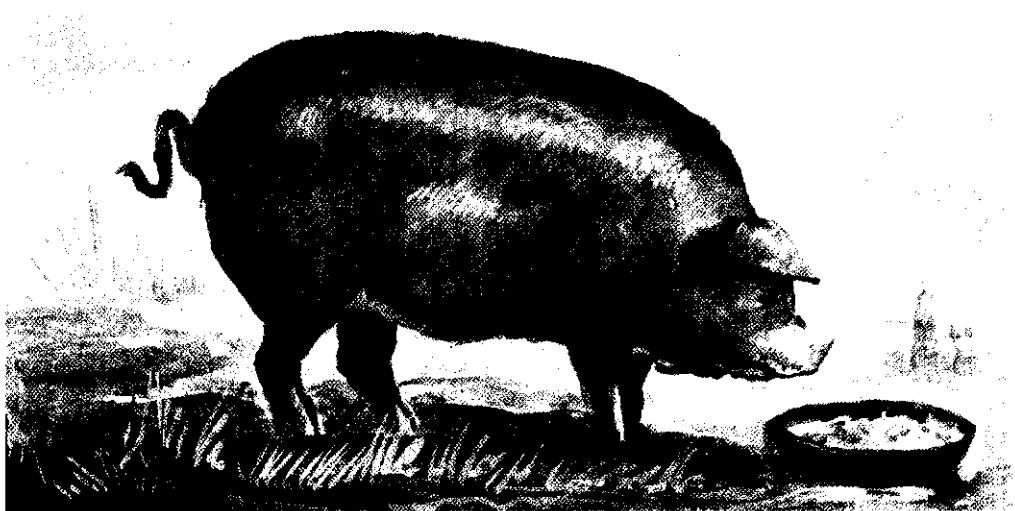
u
ku

ka
ki
ku

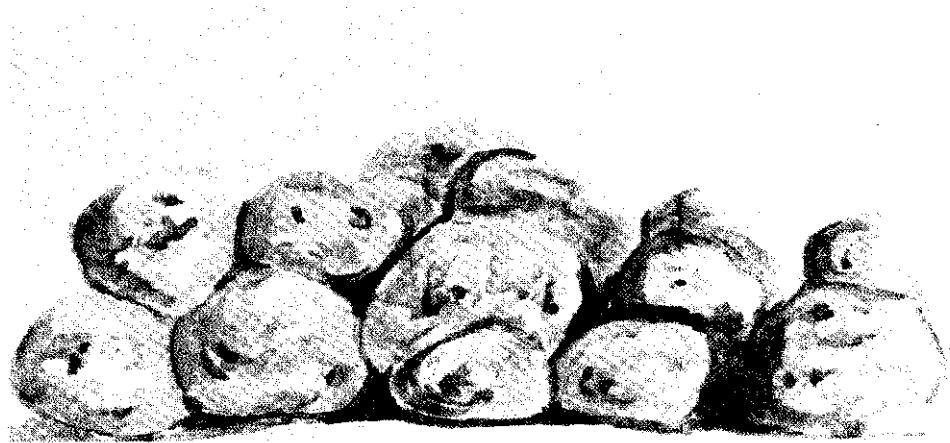
Ka
Ki
Ku

chakachachu pikichachu
icha ichuchachu

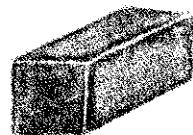
chakachachu kuchichachu
icha pikichachu

papa

piki

puka

papa

piki

puka

pa

pi

pu

a

i

u

a

i

u

pa

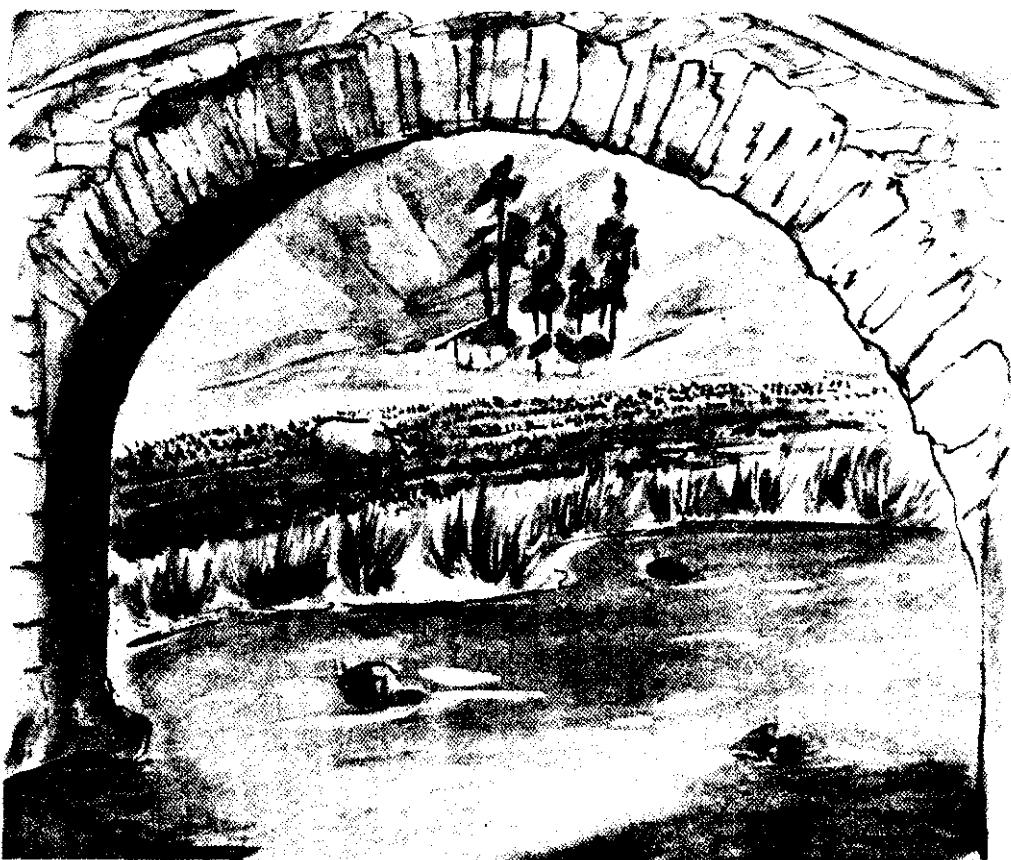
Pa

pi

Pi

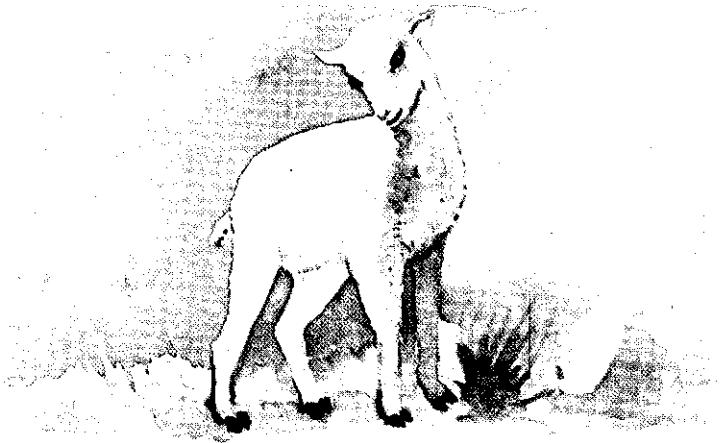
pu

Pu

chaka ukupi ichu
ichu ichu ukupi papa
papa papa ukupi puka kuchicha
puka kuchichapi pikí

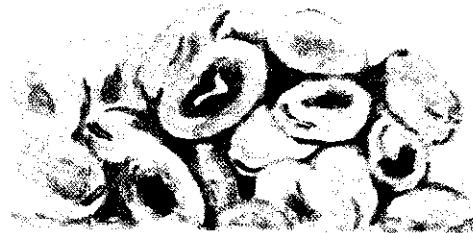
ichu ichu ukupichu
puka kuchicha icha
papa papa ukupichu

chita

tipa

kaputu

chita

ta

a

tipa

ti

i

kaputu

tu

u

a

i

u

ta

ti

tu

ta

ti

tu

Ta

Ti

Tu

papa ukupi kaputuchu
icha puka tipachu

chaka uku ichupi kuchichachu

icha chitachachu

puka kuchipi pikachu

icha tipachu

Ana chitachata apan.

Nina kunununun.

Ana	nina	kunununun
na	ni	nu
a	i	u

a	i	u	na	Na
na	ni	nu	ni	Ni
			nu	Nu

Chaka ukupi papa.

Papa papa ukupi Ana.

Ana chitachata apan.

Papa papa ukupi Ana
chitachata apan.

Chitachatachu icha
kuchichatachu apan.

Chaka uku ichupi nina.

Ichu ichupi nina kunununun.

Kaputachu.

Ichacha puka tipachu.

Inuku punchipi kaputuntinta
papata apan.

apan	kaputuntinta	punchu
pan	tin	pun
pa	ti	pu

pa	ti	pu
pan	tin	pun

pan
tin
pun

Ichu ichupi Inuku.
Inuku puka punchupi
kaputuntinta papata apan.
Ichu ichunta puka punchupi
Inuku papata kapuntinta
apan.

Ana puka tipata
chitachantinta apan.
Chakanta puka tipata
chitachantinta apan.

Kuchipi ninaninachu,
puka tipachu.
Icha pikachu.

puka sisa sacha ukunta Susana

	sacha	sisa	Susana
sa	si	su	
a	i	u	

a	i	u	sa	Sa
sa	si	su	si	Si
			su	Su

Inuku chakanta ichupi
ninata apan.

Puka punchipi kaputunta
apan.

Chaka ukupi puka
sisa sacha.

Puka sisa sacha ukunta
Ana sachapa sisanta
tipantinta apan.

Puka sisa sacha ukunta
Susana sisata
chitachantinta apan.

Susana Anantin sachapa
puka sisanta apanku.

Satuku sarantin rutunantin rin.

sara	rin	rutuna
ra	ri	ru
a	i	u

a	i	u
ra	ri	ru

ra	Ra
ri	Ri
ru	Ru

Satuku Inukuntin sarata
apanku.

Satuku punchunpi sarata
rutunantinta apan.

Inuku punchunpi sarata
kaputuntinta apan.

Satuku Inukuntin sisasapa
sachapa ukunta rinku.

Susana Anantin chakanta
rinku.

Ana papata puka tipantinta
apan.

Susana ichupi ninata apan.

Susana Anantin papata
ninantinta apanku.

Pikisapa kuchintin rinku.

Inuku uspa asnuntin rispan,
rutunata tarikun.

asnu	rispan	uspa
as	ris	us
a	ri	u

a	ri	u	as
as	ris	us	ris
			us

Inuku uspa asnuntin rin.
Uspa asnunpi sarata
papantinta apan.
Uspa asnuntin rispan,
ichu ichupi Satukupa
rutunanta tarikun.
Satukupa rutunanta
tarikuspan, ichuta rutun.
Ichuta rutuspan, uspa
asnunpi ichutapas apan.

Susanapas chita kuchintin rin.
Chita kuchintin rispan,
sacha sachas ukunpi Anapa
puka tipanta tarikun.
Anapa puka tipanta tarikuspan,
tunatapas sachapa puka
sisantinta apan.

Susanapa maman mutita mikun.

mama	mikun	muti
ma	mi	mu
a	i	u

a	i	u
ma	mi	mu

ma	Ma
mi	Mi
mu	Mu

Susana mamantin rutunata
apaspanku, saraman rinku.
Saraman rutunantin rispanku,
mutitapas apakunku.
Mutita apaspanku, puka
sisasapa sachapa ukunpi
mikunku.

Satukupas Inukuntin uspa
asnuman rispanku, punchunkupi
tunata apakunku.
Uspa asnuman rispanku, chaka
ukunpi Inukupa uspa asnunta
tarinku.
Asnuta tarispanku, punchunkupi
tunata mikunku.

mayu yaku

yaku mayu

ya yu

a u

a u
ya yu

ya Yu
yu Yu

Susana mamantin yakuman
mayuta rinku.

Yakuman rispanku, mayu
patanpi Inukuta uspa
asnuntinta tarinku.

Satukutapas rutunantinta
tarinku.

Inukuta Satukuntinta
tarispanku, Inukupa uspa
asnunpi saratapas
yakuntinta apamunku.

Yakuta apamuspanku,
mutita papantinta
yanukunku.

Susana mamantin mutita
papantinta yanukuspanku,
Satukuntin Inukuntin
Anantin ima mikunku.

Qaqa patamanta qipipi apamusqan
tunata Susanaman qun.

qaqa	qipi	qun
qa	qi	qu
a	i	u

a	i	u
qa	qi	qu

qa	Qa
qi	Qi
qu	Qu

Satukus mutita apaspa, qaqqa
patata tunaman risqa.

Qaqqa patapi puka tunata
tarispansi, Satuku tunata
mikusqa.

Tunata mikuspansi, mamanmanpas
qipinpi apamusqa.

Mayu patanta rispansi,
Susanata yaku qipintinta
mayu patanpi tarisqa.

Susanata mayu patanpi
tarispansi, qipinmanta tunata
qusqa.

Tunata quuspansi, chaka
pataman risqa.

Chaka pataman rispansi,
Inukuta uspa asnuntinta
tarisqa.

Inukuta tarispansi, Inukumanpas
qipinmanta tunata quusqa.

mutuy sacha ukunpi tayta

tayta mutuy
tay tuy
ta tu

ta	ni	tu	tay
tay	niy	tuy	niy
			tuy

Chaymantas Satukuqa Inukuman
tunata quspan, mutita
tunantinta qipikusqa.

Qaqta patamanta apamusqanta
qipikuspansi, mamanman
tunata apamusqa.

Ichu ichunta mamanman
tunata apamuspansi, Anata
chitantinta tarisqa.

Anata tarispansi, paymanpas
qipinmanta tunata quaska.

Anaman tunata quspansi, mutuy
sacha sachas ukunta mamanman
risqa.

Mamanman rispansi, sara patanpi
mutuy sachas ukunpi rutunantinta
taytanta tarisqa.

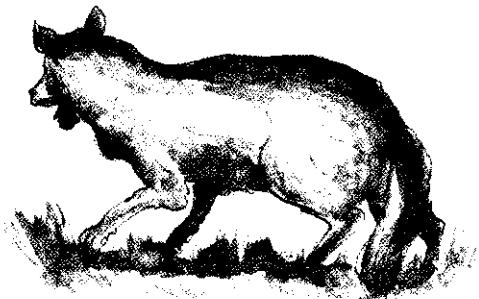
Taytanta mutuy sachas ukunpi
tarispansi, paymanpas qipinmanta
tunata quaska.

Taytanman tunata quspansi,
mamanman risqa.
Mamanqa puka sisasapa sacha
ukunpis papata yanusqa.
Chaysi mamanta tarispan,
paymanpas qaqta patamanta
apamusqan puka tunata quqqa.

Yuraq chitanku michiq risqaku.

atuq

yuraq	michiq	atuq
raq	chiq	tuq
ra	chi	tu

ra	chi	tu
raq	chiq	tuq

raq
chiq
tuq

Inukus Satukuntin ichu
ichupi yuraq chitanku michiq
risqaku.

Yuraq chitanku michiq
rispankus, qipinkupi papa
yanuytapas mutintinta
apakusqaku. Chay papa yanuya
mutintinta apakuspankus,
chaka patanpi mikusqaku.

Chaka patanpi
mikunankukamas, yuraq
chitachankuta atuq aparusqa.
Chitachankuta mana
tarispankus, ichu ichupi
maskasqaku. Maskay
maskaspankus, mana
tarisqakuchu.

Chaymantas mayu patan
tuna tunakama taytankuman
risqaku. Taytankuman
rispankus, Inukuqa
Satukuntin taytantin ima
ichu ichupi atuq maskaq
risqaku. Ichu ichupiqa
manas atuq kasqachu.

Mayu chimpan pampapi atuqta tarinku.

pampa	chimpa
pam	chim
pa	chi

pa	chi	ku	pam
pam	chim	kum	chim
			kum

Mana ichu ichu pampapi
atuqta tarispankus, taytanku
nisqa:

—Manam kaypiqa yuraq
chita apaq atuqqa kanchu.
Icha mayu chimpa qaqaman
ripun—nispa.

Chaymanta mayu patan
pampaman rispankus, mayuta
chimpasqaku. Mayuta
chimpaspankus, mayu chimpan
qaqa patapi atuqta maskasqaku.

Chaysi Satuku qaqa
machayta tariruspa, taytanman
Inukuntinman nisqa:

—Kay qaqa ukunpi machay
kasqa—nispa.

Chaysi machayman taytanqa
Inukuntin risqaku. Chay
machaypis atuqtaqa tarirusqaku.
Chay yuraq chita sipiq
atuqta tarispankus, paykunapas
sipirusqaku.

wasipi quwichakuna

wasi	quwi
wa	wi
a	i

a	i
wa	wi

wa	Wa
wi	Wi

Wasipi Quwichakunamanta

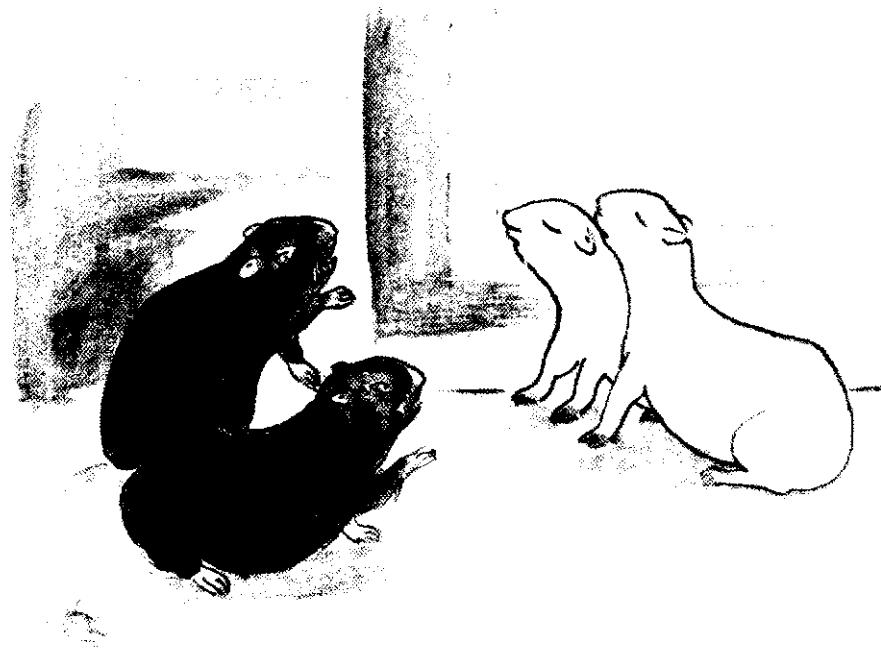
Wasipis kasqa quwichakuna.

Chay quwichakunas kasqaku iskay
yana iskay yuraq.

Chay quwichakunas sapa kuti
wasipi papa qarata mikuqku.
Chay sapa kuti papa qara mikuq
kaspankus, iskay yuraq kaq
quwichakuna mana papa qarata
mikuyta munasqakuchu.

Chaysi nisqaku:

—Manam sapa kutiqa kay
papa qarata mikusaqkuchu.
Qiwatam munaniku. Qiwaqa mayu
chimpan pampapis kan. Chay
qiwa mikuqmi kay wasimanta
mayu chimpakama risaqku—nispa.

Wak mayu chimpataqa ama
riychikchu.

wak	riychik
wa	chik
	chi

wa	chi	chu
wak	chik	chuk

wak
chik
chuk

Wakin iskay yana
quwichakunaqa papa qarata
mikuspankus, nisqaku:

—Wak mayu chimipataqa
ama riychikchu. Mamanchikwan
taytanchikqa manam wasimanta
rinanchikta munankuchu.
Paykunaqa ninku atuqmi wak
mayu chimpapiqa mikuyta
maskaspa purin—nispa.

Chay iskay yuraq
quwichakunaqa mana sapa kuti
papa qara mikuyta munaspankus,
kutichisqaku:

—Manam munanikuchu kay
papa qarata. Wak mayu chimpa
pampatam qiwa mikuq kay
wasimanta risaqku—nispa.

Wasinkumanta lluqsispas, mulli
mulli ukunta rispanku, Mama
Llamawan tupasqaku.

llama	mulli	lluqsisqa
lla	lli	lluq
a	i	lu
		u

a	i	u
lla	lli	llu

lla	Lla
lli	Lli
llu	Llu

—Wak mayu chimpa pampata
risaqku—nispas, chay iskay yuraq
quwichakuna wasinkumanta lluqsisqaku.

Chay wasinkumanta lluqsispas,
mulli mulli ukunta risqaku.
Mulli mulli ukunta rispankus,
Mama Llamawan tupasqaku.

Chaysi Mama Llamaqa chay
iskay yuraq quwichakunawan tupaspa,
nisqa:

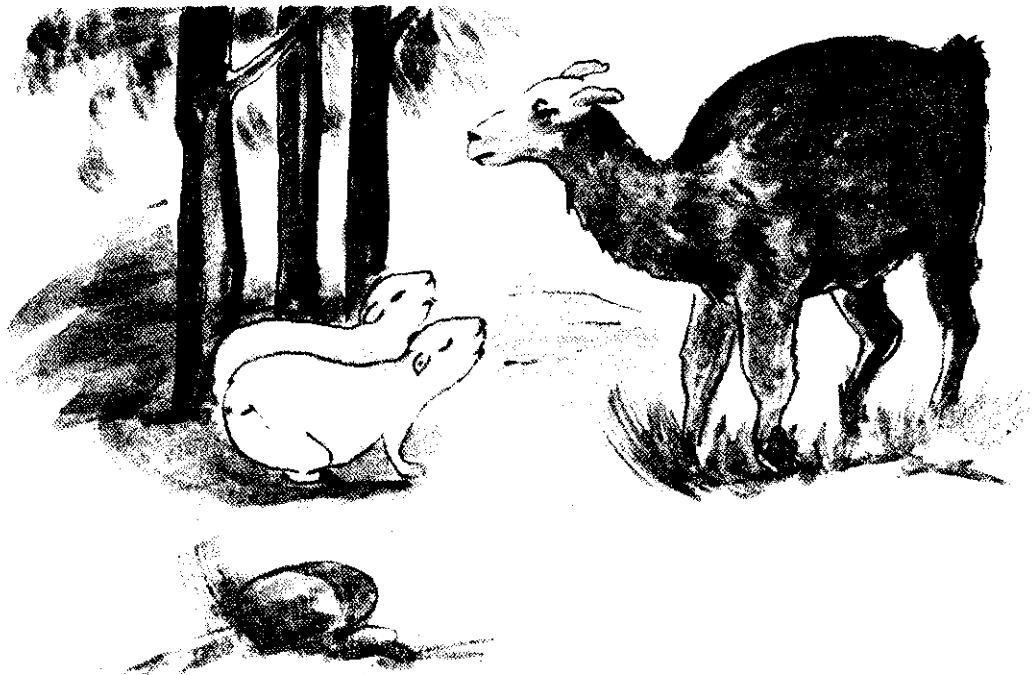
—Imanasqataq wawa quwichakuna
kaykunapi purinkichik. Wawakunaqa
manam wasimanta lluqsinkuchu—nispa.

Chaysi yuraq quwichakuna
kutichisqaku:

—Mayu chimpan pampapi
qiwatam mikumusaqku. Wasiykupiqa
sapa kutim papa qarata mikuniku.
Chaymi qiwata munaspayku,
wasiykumanta lluqsimuniku—nispa.

Mama Llamataq nisqa:

—Wak mayu chimpan pampapiqa
atuqmi mikuyta maskaspa purin.
Ama riychikchu—nispa.

Iskay yuraq uña
 quwichakunaqa kutichisqaku:
 —Ñuqaykuqa chimpa
 qiwallamanmi risaqku—níspa.

uña	ñuqa
ña	ñu
a	u

a	i	u	ña	ñi	ñu	Ña
ña	ñi	ñu				Ñi
						Ñu

Chaysi chay iskay uña
yuraq quwichakunaqa kutichisqaku:

—Ama llakikuychu, Mama
Llama. Ñuqaykuqa wak mayu
chimpan qiwallamanmi risaqku—
nispa.

Chaynata nispa, rispankus
mayu chimpan pampapi atuqwan
tuparusqaku. Chaysi chay atuq
iskayninta mikurusqa.

Chaysi Mama Quwi mayu
chimpananta qiwata apamuspan,
wasiman kutimusqa. Wasiman
kutimusansi, iskayllataña yana
uñachankunata tarisqa. Manaña
yuraq uñachankunata tarimusansi,
Mama Quwiqa iskay yana
uñachankunallawanña llakisqa
wasipi kasqaku.

Chay iskay yana uña
quwichakunaqa mana wasimanta
lluqspallas, mana atuqwan
mikuchikuspallas, Mama Quwipa
mayu chimpananta apamusqan
qiwata mikusqaku.

Huk Mama Yutus uqlasqa.
Hinaspas hanayta risqa.

hanay	hina	huk
ha	hi	hu
a	i	u

a	i	u
ha	hi	hu

ha	Ha
hi	Hi
hu	Hu

Maypiraq Mamay Kachkan

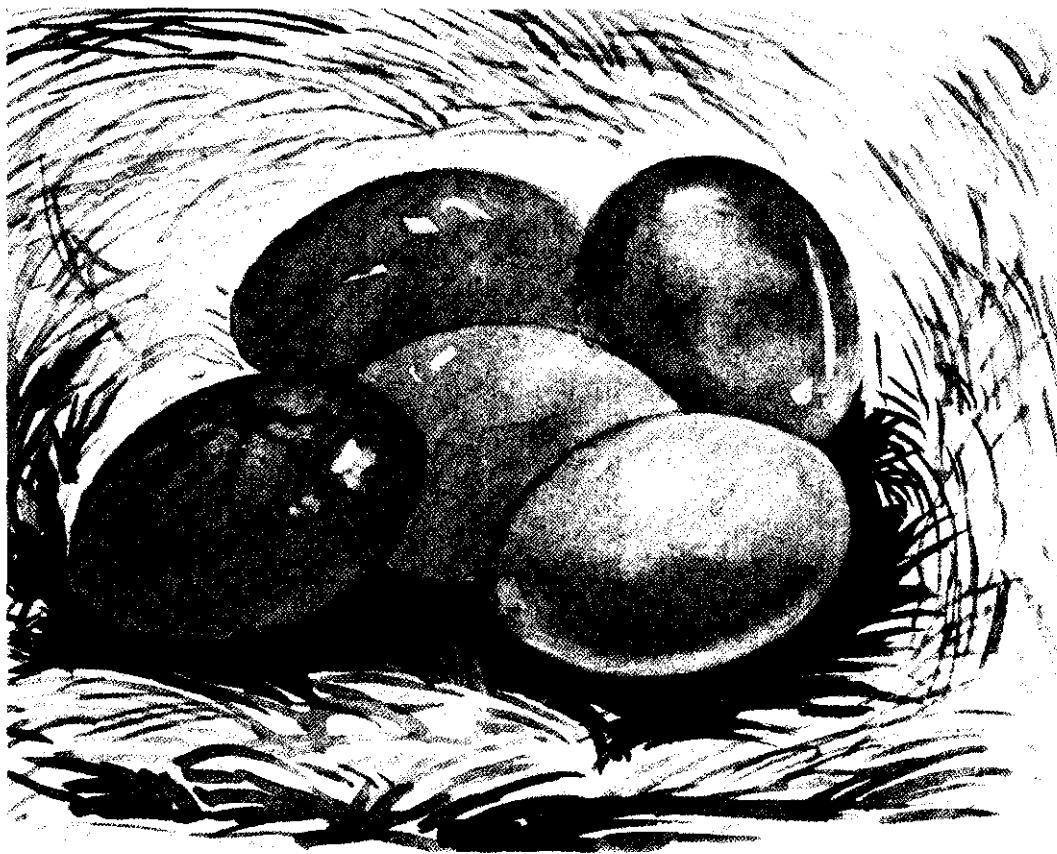
Huk Mama Yutus ichu
ichu ukupi uqlasqa. Chay
uqlaspansi, mikuy manta
kasqa.

Hinaspansi sunqunpi
nisqa:

—Mikuytam ñuqa munani.
Wak hanayllata mikuy maskaq
rirusaq. Chayllam kutiramusaq—
nispa.

Chaynata sunqunpi
nispansi, Mama Yutuqa
uqlasqanmanta lluqsispa,
hanay mulli mulli ukullanta
qiwa mikuy risqa. Qiwata
mikuspanpas, sunqunpis ñataq
ñataq nikusqa:

—Chayllam uqlasqayman
kutisaq. Manam pipas kanchu
chay uqlasqaypiqa—nispa.

Mama Ytu mikuchkanankama,
uqlasqanpi pichqa runtu
kachkan.

kachkan	pichqa	mikuchkan
kach	pich	kuch
ka	pi	ku

ka	pi	ku
kach	pich	kuch

kach
pich
kuch

Mama Yutu hanay mulli mulli
ukunpi qiwa mikuchkanankamaqa,
manas pipas uray pichqa runtu
uqlasqanpiqa kasqachu. Chay Mama
Yutu pichqa runtu uqlasqanpi
mana kanankamas, huknin runtumanta
huk uña yutucha lluqsiramusqa.

Hinaspansi, mana mamanta
tarispan, nisqa:

—Maypiraq mamay kachkan—
nispa.

Chaysi chay uña yutuchaqa
urayta hanayta qawaspan, mana
mamanta rikusqachu. Hinaspansi
sunqunpi nikusqa:

—Maypiraq mamay kachkan.
Maskaq risaq—nispa.

Qucha chawpinpi pichqa
chiwchichayuq wachwata rikusqa.

chawpi	chiwchi
chaw	chiw
cha	chi

cha	chi
chaw	chiw

chaw
chiw

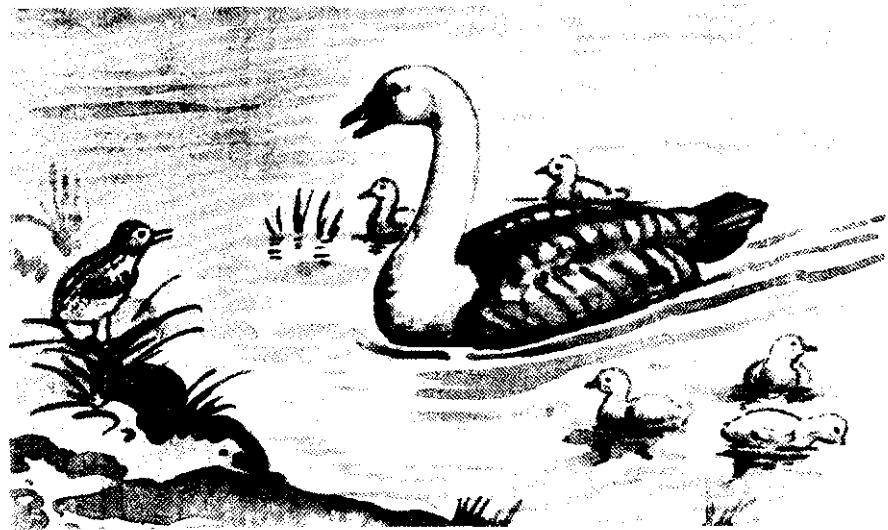
Chaynata nispansi,
maman maskaq uña yutuchaqa
lluqsisqa. Chaysi hanay
quchata qawarispa, hanayman
risqa.

Hinaspansi, hanay qucha
chawpinpi huk Mama Wachwata
pichqa chiwchichantinta
rikusqa. Chaysi chay Mama
Wachwata qucha chawpinpi
pichqa chiwchichantinta
rikuspa, uña yutuchaqa
sunqunpi nikusqa:

—Paychu mamay kanman—
nispa.

Hinaspansi, qucha
patanman rispan, pichqa
chiwchichayuq Mama Wachwata
tapusqa:

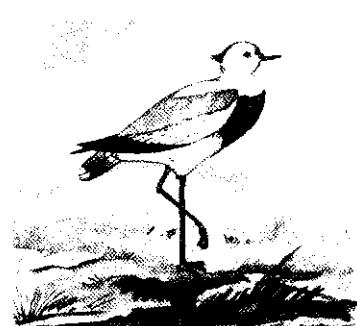
—Qamchu mamay kanki—
nispa.

Mamaykiqa jAlaláw, alaláw! ninmi.

luwichu

liqlis

alaláw	liqlis	luwichu
la	liq	lu
a	li	u
	i	

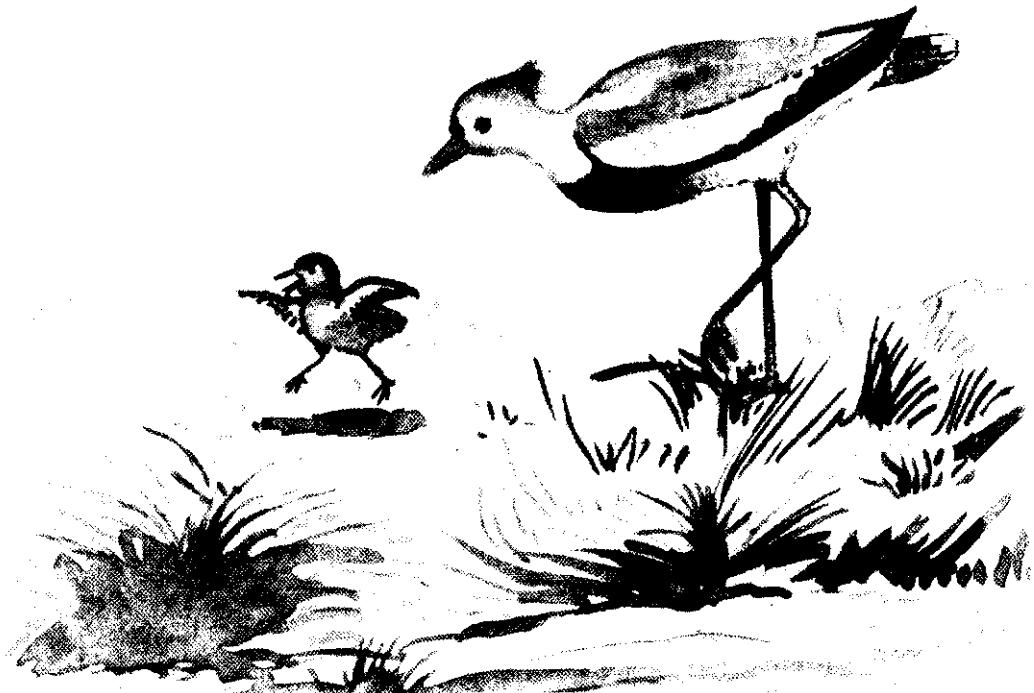
a	i	u	la	La
la	li	lu	li	Li
			lu	Lu

Chaysi pichqa chiwchichayuq
Mama Wachwa kutichisqa:
—Manam ñuqaqa mamaykachu
kani. Qampa mamaykiqa manam
quchaman yaykunmanchu ¡Alaláw,
alaláw! nispan. Chaychu ñuqa
qampa mamayki kayman—nispa.

Chaysi yutuchaqa
llakisqallaña hinalla mamanta
maskasqa. Mamanta maskachkaspas,
huk luwichuwan tupasqa.
Hinasansi, luwichutapas tapusqa:

—Qamchu mamay kanki—nispa.
Chaysi luwichuqa mana
imatapas nispan, qawaylla
qawarayasqa. Chaysi yutuchallaqa
llakisqallaña sunqunpi nikusqa:
—Kaypas manam mamaychu
kasqa. Maypiraq mamay kachkan—
nispa.

Hinasansi, chaymanta
pasakusqa. Chaysi hanaypi huk
liqlis—Liq, liq, liq—nisqa.

Liqlis tupsaparuya munaptin,
yutuchaqa pasakusqa.

munaptin	niptin	tupsaparun
nap	nip	tup
na	ni	tu

na	ni	tu
nap	nip	tup

nap
nip
tup

Chay—Liq, liq, liq—
niptinsi, uña yutuchaqa
hanayman risqa. Hinasansi,
chaypi liqlista pampapi tupsay
tupsachkaqta rikusqa.

Hinasansi, sunqunpi uña
yutuchaqa nikusqa:

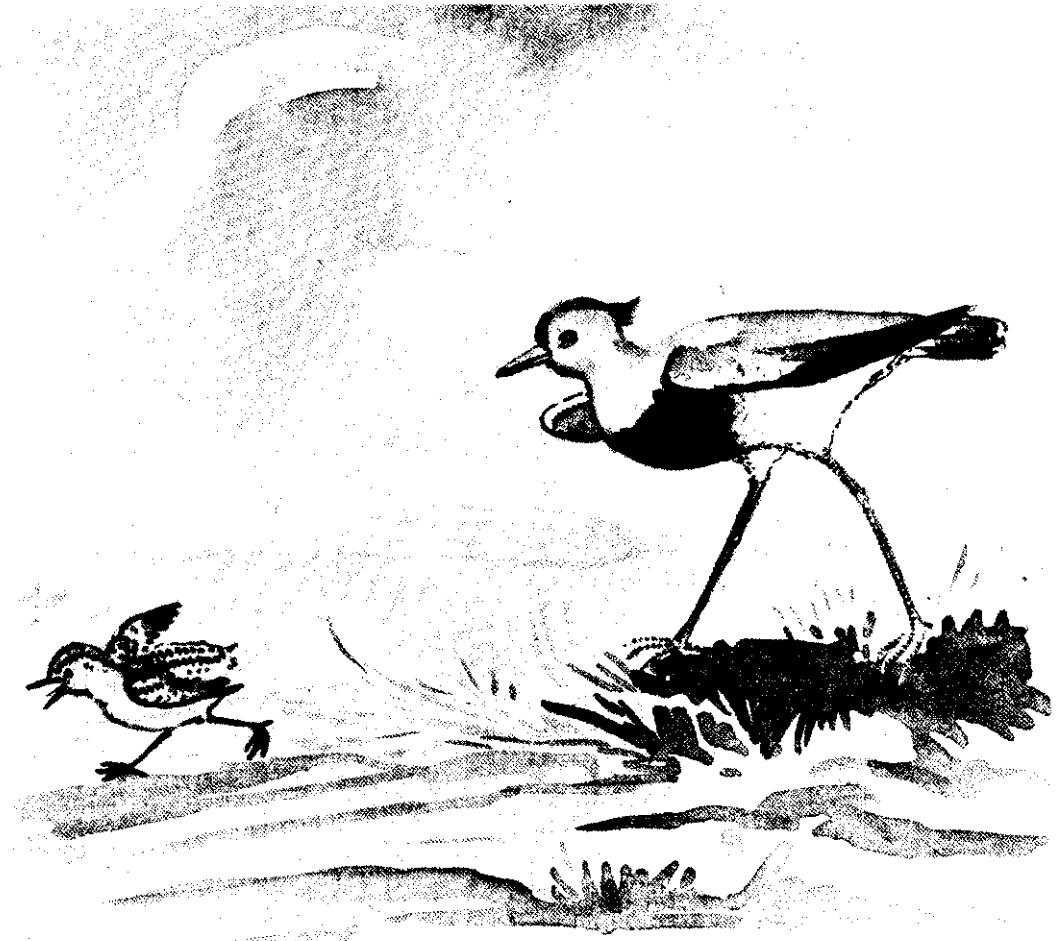
—Payqa manam wachwa hina
yakupichu kasqa. Mana yakupi
kaspanqa, ichapas mamay kanman.
Tapumusaq paytapas—nispa.

Chaysi, liqlispaman risqa.
Hinaptinsi, chay liqlisqa
yutuchata rikuspa, tupsaparuya
munasqa.

Chay tupsaparuya munaptinsi,
yutuchaqa sunqullanpi nikusqa:

—Manam kaypas mamaychu
kasqa. Mamay kaspanqa, manachá
tupsawanmanchu—nispa.

Chaymanta, chay yutuchaqa
llakisqallaña pasakusqa.

Utqa utqayman chay liqlismanta
kallpokusqa.

utqay

ut

u

pa chi u
pat chit ut

pat
chit
ut

Utqa utqayman
kallpakuspansi, yutuchaqa
sunqunpi nikusqa:

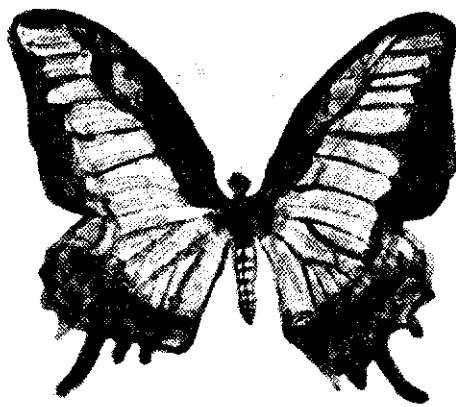
—Chay qucha
chawpillanpi kaq pichqa
chiwchichayuq wachwapas
tapukuptiy, manam
mamaychu kasqa.

—Chay qawaylla
qawayuq luwichupas manam
mamaychu kasqa.

—Nitaq chay
tupsaruway munaq
liqlispas manam mamaychu
kasqa.

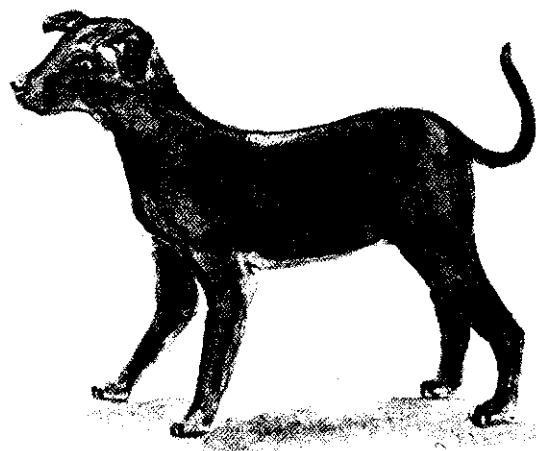
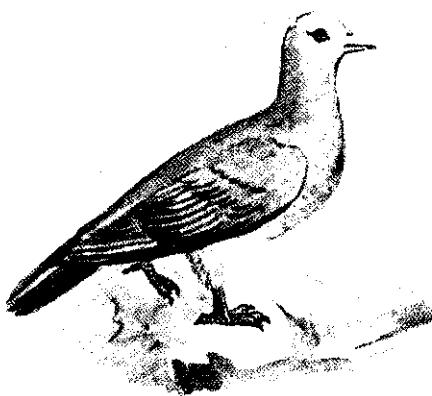
—Maypiraq mamay
kachkan—nispa uña
yutuchaqa, nisqa.

—Maskamusaqyá
mamayta tarimunaykama.
¡Tarinaypunim mamayta!—
nispa.

Pillpintu manas
mamanchu kasqa.

Kullkupas manas
mamanchu kasqa.

Allqupas manas
mamanchu kasqa.

allqu	pillpintu	kullku
all	pill	kull
a	pi	ku

a	pi	ku
all	pill	kull

all
pill
kull

Chaynata nispan mamanta
maskachkaspas, huk puka
pillpintuchata rikusqa.

Hinaspas sunqunpi nisqa:

—Wakna pukachu mamay
kanman—nispa. Pillpintuchaqa
pasayllas pasarusqa.

Hinaptinsi yutuchaqa
nisqa:

—Wak pasaylla pasakuq
puka pillpintuchapas manam
mamaychu kanman—nispa.

Chaymanta pasakuspansi,
pampapi tupsachakuchkaqta
iskay kullkuchakunata rikusqa.
Chayman rispansi, huknin
kullkuchata tapusqa:

—Qamchu mamay kanki—
nispa:

Hinaptinsi, kullkuchaqa
kutichisqa:

—Manam ñuqaqa mamaykichu
kani. Mamaykiqa ñuqamantaqa
aswan hatunmi—nispa.

Hinaptinsi uña yutuchallaqa
llakisqallaña pasakuspan, nisqa:

—Manam pillpintupas nitaq
kullkupas mamaychu kasqa.

Maypiraq mamayta tarisaq—nispa.

Chaymantas hanay pampaman
richkaspa, huk yana allquwan
tuparusqa. Chay yana allquwan
tuparuspansi, mancharikusqa.
Mancharikuspansi, utqayman
kallpokusqa.

—Manam wak yana manchapa
allqua mamaychu kanman—nispa.

Urqumanta urayman kallpakuspan,
pirqa uranpi huk warmita rikusqa.

warmi	pirqa	turqu
war	pir	ur
wa	pi	u

wa	pi	u	war
war	pir	ur	pir
			ur

Chay yana allquwan
urqupi mancharikuspas,
yutuchaqa utqa utqayman
kallpakusqa. Chay urqumanta
urayman manchakuyllawanña
kallpachkaspas, huk pirqata
tarirusqa.

Chay pirqa ukuntakama
kallpachkaspas, pirqa uranpi
huk warmita rikurusqa. Chay
warmita rikuruspas, aswan
mancharikusqa.

Hinaspansi, hina pirqa
ukuntakamalla aswan utqayman
kallpakusqa.

Urayman kallpay
kallpaspas, ichu ichu
ukumanña yaykusqa. Chay
ichu ichuman yaykuspas, ichu
ichu ukuntapas urayman
kallpakusqa. Chay uraypiqa
manañas kallpasqañachu.

Hinaspas, sunqunpi
yutuchaqa nikusqa:

—Ichapas mana mamayuqchu
kani—nispa.

Manam chay altun puriq puka
pillpintu hinachu qamqa kanki.

altun
al
a

a | si | u
al | sil | ul

al
sil
ul

Chaysi chaynata nichkaspa,
ichu ukupi Mama Yututa awa
uña yutuchantinta rikusqa.

Hinaptinsi, Mama Yutuqa
chay uña yutuchanta rikuspan,
nisqa:

— ¡Kayqaya kutirqamunki
wawachalláy! Yachankichu pim
kasqayta—nispa, tapusqa.

Chaysi, yutuchallaqa nisqa:

— Arí. Qamqa manam chay
qucha chawpinpi pichqa
chiwchichayuq wachwa hinachu
kasqanki.

— Nitaq chay qawaylla
qawarayakuq luwichu hinachu
kanki.

— Nitaq chay tupsaparuway
munaq liqlis hinachu kanki.

— Nitaq chay altun puriq
puka pillpintu hinachu kanki.

—Chay tapukusqay
kullkumantaqa aswan hatunmi
kasqanki.

—Qamqa manam chay
manchapa malta allqu hinachu
kasqanki.

—Nitaq chay
mancharichiwaqniy pirqa
uranpi warmi hinachu.

—Qamqa ñuqa hina yutum
kasqanki. Qampunim mamay
kanki—nispa nisqa chay uña
yutuchallaqa.

Wasi hawanpi—¡Ququruqu ququruqu!
—nispa waqaq gallucha. —Satukupa
taytanta yugu apaqta rikuni.

gallu	yugu
ga	gu
a	u

a	u
ga	gu

ga	Ga
gu	Gu

Huk puka galluchas sapa
kuti wasi hawanpi—¡Ququruqu!
¡ququruqu!—nispan waqaq.

Chaynata waqaspansi, huk
kutinpi chay puka galluchaga
nisqa:

—Ñuqaqa kay wasi
hawanmantaqa llapa imatam
rikuni. Wak urqupi Satukupa
taytantapas yugu apaqtam
rikuni. Manchapa yana
allqunpas paywanmi richkan.

—Kay altumantaqa pirqa
uranpi warmitapas rikunim.
Mulli ukunpi iskay malta
kullkuchakuna tupsanakuqtapas
rikunim. Inukupa uspa
asnunpas chaka ukunpim
kachkan.

—¡Ququruqu! ¡ququruqu!
Kaymantaqa lliwtam llapa
imatapas rikuni. Chaymi
ñuqaqa imakunatapas yachani
—nispan.

- Huk wachwata bañakuqta rikuni.
- Mama Sabinata rikuni.
- Bulawan pukllaqta rikuni.

bañakuq	Sabina	bula
ba	bi	bu
a	i	u

a	i	u
ba	bi	bu

ba	Ba
bi	Bi
bu	Bu

Chaymantas puka galluchaqa
hinalla waqasqa—¡Ququruqu!
¡ququruqu!—nispa.

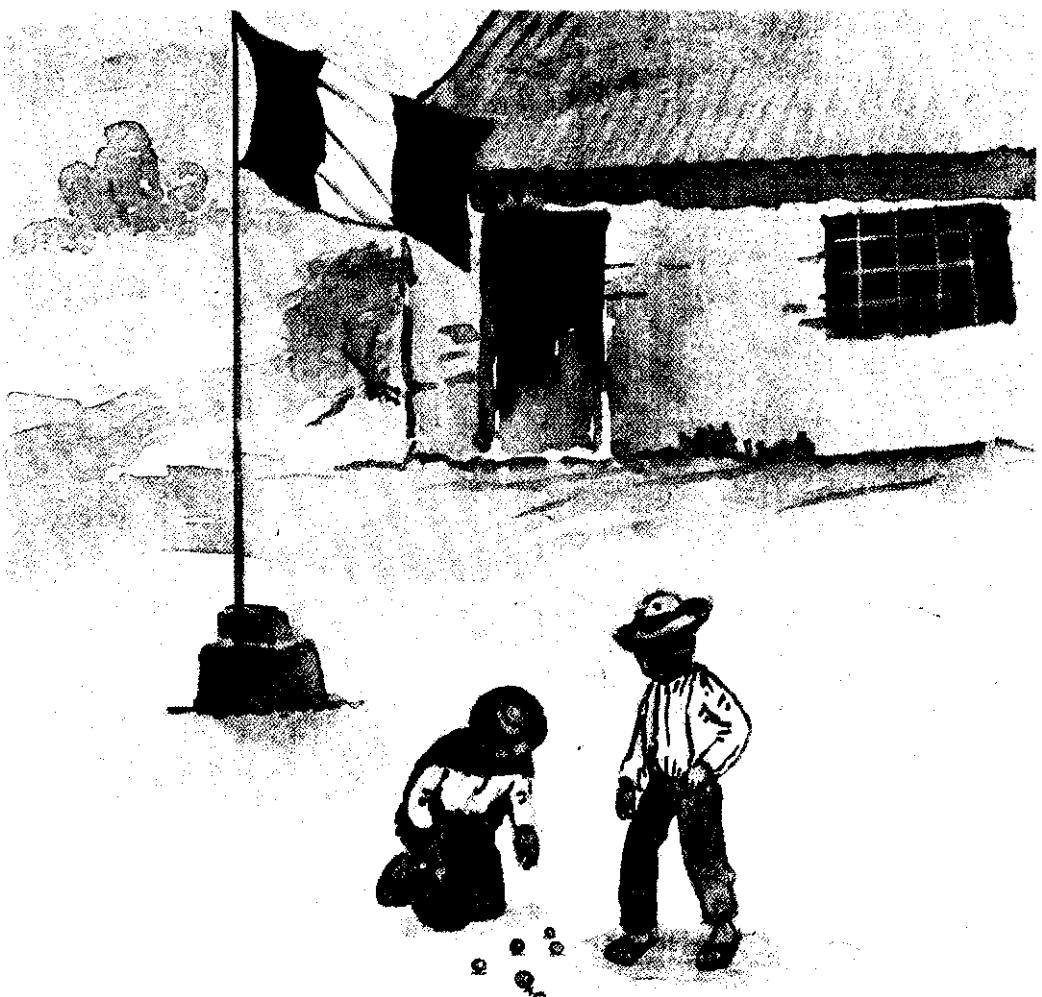
—Ñuqaqa kay wasi
hawanmantaqa wak hanaypi
kaqkunatapas, kayllapi
kaqkunatapas rikunim—nispan.

—Wak uray qucha
chawpinpipas huk wachwatam
bañakuqta rikuni. Pichqa
chiwchichantinmi bañakuchkanku.

—Kayllapipas Mama
Sabinatam yanukunanpaq
utqayllamanña yaku apamuqta
rikuni.

—Chaymanta uray pampapipas
Mama Sabinapa wawankunata
bulawan pukllaqta rikuni.
Susanawan Anaqa bulankuwanmi
kallpakachachkanku.

—Ñuqallam kay wasi
hawanmanta Iliw imatapas
rikuni. ¡Ququruqu! ¡ququruqu!

—Bandirayuq adubi wasi pampapi
dañuwan pukllachkanku.

dañu	bandira	adubi
da	di	du
a	i	u

a	i	u	da	Da
da	di	du	di	Di
			du	Du

Chaysi puka galluchaqa
nisqa:

—Pitaq ñuqa hina
llapa imapas rikun. ¡Ququruqu!
¡ququruqu!

—Hanay hatun adubi
wasipa hawanpipas huk
bandirata rikuni. Wak
bandiraqa patankunapi pukayuq
chawpinpi yuraqniyuqmi kasqa.

—Wak hatun bandirayuq
adubi wasi pampapipas
Satukutam Inukuntinta dañuwan
pukllaqta rikuni. Sapa kutim
paykunaqa dañuwan pukllanku.

—¡Ququruqu! ¡ququruqu!
Ñugallam kay wasi
hawanmanta lliw imatapas
rikuni—nispa, huktawan
waqasqa puka galluchaqa.

- Alfantin kutimusqaku.
- Futbul pukllasqankumanta kutimusqaku.
- Kuchilluta afilasqa.

alfa	afilasqa	futbul
fa	fi	fut
a	i	fu
.	.	u

a	i	u
fa	fi	fu

fa	Fa
fi	Fi
fu	Fu

Hinallas—¡Ququruqu!
¡ququruqu!—nispa puka
galluchaqa, llapa imata
qawasqa.

—Susanawan Anapas
manañam bulawan
pukllankuñachu. Uray alfa
ukupiñam kachkanku.
Alfataqa chitankupaqmi
quwipaqwan apamunqaku—nisqa.

—Satukuwan Inukupas
manañam bandirayuq adubi
wasi pampapi dañuwan
pukllankuñachu. Bulawanñam
futbulpi pukllachkanku.

—Kay wasipiñataqmi Mama
Sabina yanukustin, kuchilluta
afilachkan. ¡Ququruqu!
¡ququruqu!—nispa galluchaqa
hinalla wasi altupi waqasqa.

Mama Sabinañataqsi
kuchilluta afilastin, nisqa:

—Wak galluqa sapa
kutim ¡ququruqu! ¡ququruqu!

nispa, wasi hawanpi waqan.
Lliwñam amiruni wak gallutaqa—
nispan, kuchilluta afilasqa.

Chaynata nispas, Mama
Sabinaqa afilasqan kuchilluwan
chay galluchata sipiruspa,
yanukurusqa.

Chaysi Satukupa taytanpas
yuguntin wasiman kutiramusqaña.
Inukuwan Satukupas bulantin
futbulpi pukllasqankumanta
kutiramusqakuña. Anawan
Susanapas chitapaqwan quwipaq
alfata aparamusqakuña.

Hinaptinsi, Satukuqa
Inukuntin Anantin Susanantin
taytamamantin ima llapanku
miskillataña galluchata
mikurusqaku.

Chaysi galluchaqa wasi
hawanpi manaña waqasqañachu
¡ququruqu! ¡ququruqu! nispa.